

Skolens innsatsteam mot mobbing (SIM)

Innledning

Skolens Innsatsteam mot Mobbing (SIM) skal inneha særlig god kompetanse til å forstå, avdekke og løse mobbesaker. Alle ansatte bør kunne dette, men i mange saker er det behov for støtte fra noen som er ekstra godt skolert. SIM får gjennom opplæring og praktisk trening kompetanse som gjør at de kan bistå i arbeidet med en mobbesak.

Nasjonalt senter for læringsmiljø og atferdsforskning (Læringsmiljøsentret) tilbyr opplæring og kompetanseheving for å kunne etablere og kvalifisere slike team i samarbeid med skoleeier. Målet er at ingen mobbesaker varer og utvikler seg over lang tid fordi det er mangel på *voksne som vet hva mobbing er, som er i stand til å avdekke mobbing og som vet hvordan de skal stoppe mobbing.*

SIM skal være et tilbud som har prioritet, og som har en organisering som gjør det fleksibelt nok til å bidra til å løse sakene. Teamet må organiseres på mest mulig hensiktsmessig måte, basert på de ressurser og muligheter som finnes i den enkelte skole og kommune. Mange skoler¹ har allerede velfungerende team, som allerede har en koordinerende rolle og ansvar. Slike velfungerende team kan videreutvikle sin kompetanse slik at de blir et operativt innsatsteam mot mobbing. Vi mener imidlertid at følgende forutsetninger bør ligge til grunn; Teamet kan ha litt ulik organisering, vi anbefaler følgende retningslinjer:

- Rektor deltar i teamet
- Teamet består av 3-6 nøkkelpersoner fra skolen
- Personer² i teamet bør ha særlig interesse og motivasjon for skolemiljøarbeid og ha høy grad av legitimitet blant kolleger, elever og foreldre
- Eksempler på andre deltakere er ansatt i PPT og helsesykepleier.
- Teamet må bestå av personer som kan frigjøres fra andre oppgaver når det kreves

Faglig forankring

Autoritativ klasseledelse forebygger mobbing. I en godt ledet klasse vil det også være lettere å avdekke mobbing og man har et godt utgangspunkt for å stoppe slike handlinger. I tillegg er det større sjans for at elever i en trygg og godt ledet klasse rapporterer om uheldige hendelser og støtter medelever i vanskelige situasjoner.

God beredskap i arbeidet mot mobbing forutsetter at skolen har effektive systemer og verktøy for å avdekke mobbingen. Spekter er et verktøy som anbefales brukt rutinemessig og ved mistanke om mobbing. Innblikk kan være særlig nyttig i komplekse saker der det er krevende å avdekke hva som foregår i samspillet mellom elevene.

¹ Når vi skriver skoler, mener vi skoler fra første klasse i grunnskolen til 3 klasse på videregående, samt SFO for de yngste elevene.

² Det er mange ansatte i skolen som kan ha viktig rolle i arbeidet med læringsmiljøet. Derfor bruker vi mange steder i teksten begrepet voksne som en fellesbetegnelse.

Noen ganger er mobbing i en klasse kombinert med mer gjennomgripende problemer knyttet til autoritetsvikt i klassen. Når en lærer har tapt autoritet og ikke har gjennomslag som klassens leder, øker risikoen for både disiplinproblem og mobbing. Det er vanskelig, eller umulig for en leder uten autoritet å stoppe mobbing. I disse klassene vil det være behov for hjelp utenfra til både å gjenvinne lærerautoriteten og til å stoppe mobbingen.

Uansett hvor godt et klassemiljø er og hvor dyktig en lærer er, vil det kunne oppstå mobbing. Noen skoler lykkes i å stoppe det, mens på andre skoler både vedvarer og eskalerer problemene. Skoler som ofte lykkes, har noen kjennetegn det er verdt å merke seg. Bevissthet om fasene i arbeidsprosessen – varslings, avdekking, stopping av mobbing, og oppfølging – viser hvilke initiativ og ansvar skolen må ta og i hvilken rekkefølge. Rekkefølgen kan ha stor betydning for om saken blir løst.

Etter at mobbing er stoppet, er det fortsatt behov for innsats fra skolen, i form av støtte til den som har vært utsatt for mobbing. Elever som har utsatt andre for mobbing trenger bistand til å komme inn i konstruktive og utviklende elevroller. Rehabilitering og oppfølging tar tid og forutsetter kompetanse hos lærere og andre ansatte.

Læringsutbyttet i SIM

Deltakerne skal ha *kunnskaper* om

- Kap. 9A i Opplæringsloven
- Hva mobbing er
- Individuelle og kontekstuelle risikofaktorer for mobbeatferd.
- Psykososiale mekanismer
- Krenkelser fra voksne
- Forutsetninger på skolenivå for å lykkes med arbeid mot mobbing
- Tiltak for å avdekke og stoppe mobbing
- Tiltak for oppfølging etter mobbing
- Tiltak for å snu vanskelige klasser
- Foreldresamarbeid i mobbesaker

Deltakerne skal ha *ferdigheter* til å

- Avdekke mobbing
- Stoppe mobbing
- Følge opp etter mobbing på individ og systemnivå
- Analysere komplekse saker der mobbing kan inngå som en del av et større utfordringsbilde
- Snu vanskelige klasser

Organisering av opplæringen

Flere skoler kan gå sammen om opplæringen, for eksempel alle skoler i to eller flere nabokommuner. Teamene fra disse skolene deltar på to samlinger á to dager i løpet av et skoleår. Innholdet i opplæringen består av sju kjernekomponenter. Basert på lokale behov, er det er mulig å utvide opplæringen, for eksempel med en felles fagdag for hele personalet,

ledersamling og veiledning. Se punkt xx (med link?:)) for ulike tilbud. Læringsmiljøsentret er faglig ansvarlig for opplæringen.

Arbeidsmåter

Opplæringen av SIM-teamene består av en mest mulig balansert blanding av forelesning, gruppediskusjoner, erfaringsdeling, arbeid med case, trening på utfordrende samtaler, reflekterende team og lesing av anbefalt litteratur.

Hvordan lykkes med SIM; organisering og implementering

SIM forsterker skolens kapasitet til å håndtere mobbesaker (inkl. mistanke om mobbing).

Deltakerne i SIM må kunne fristilles i kortere perioder fra ordinære driftsoppgaver når det oppstår behov, for eksempel når det har oppstått en vanskelig mobbesak. I hvor stor grad innsatsteamet skal involveres, må skolen vurdere fra sak til sak. Innsatsteamet kan bistå og veilede, delta i eller overta en sak. Et viktig prinsipp er imidlertid at de som jobber nærmest saken, som kontaktlærere og andre ansatte, alltid er involvert i arbeidet med å løse saken. Innstasteamets primære funksjon er å støtte de ansatte i å løse saken, ikke å overta den.

Det er mulig for flere små skoler å samarbeide om et felles Innsatsteam. Læringsmiljøsentret bistår gjerne med veiledning for å få til en best mulig løsning.

Implementering

Forberedelse

Dersom en skole skal få godt utbytte av SIM, kreves det god implementering. Første steg handler om god forberedelse, før opplæringen starter.

Før det blir gjort avtale om opplæring i SIM, er det viktig å avklare:

- SIM passer inn i eksisterende virksomhet, både mtp organisering, ressurser og faglig fokus
- Tydelig behovsanalyse og målbeskrivelse bør være formulert
- Eierskap, ledelse og deltakelse i opplæringen
 - Lokal prosjektleder
 - Skoleeier sin rolle
 - Rektor sin rolle
 - Andre aktører (PPT, helsesykepleier, miljøterapeut, sosiallærer eller andre)
- Organisering av SIM og behov for ressurser
 - Sammensetning av SIM
 - Anskaffelse av Spekter
 - Sette av tid/ressurser til å planlegge og gjennomføre mellomarbeid
 - Sette opp treffpunkter for styringsgruppe
- Det er mulighet for å inngå avtale vedrørende forpliktelser, opplæring, veiledning, oppfølging og evaluering.

Opplæring

Med 30 års erfaring har Læringsmiljøsentret god kunnskap om faglitteratur som er viktig for å tilegne seg tilstrekkelig kompetanse. Opplæringen av SIM består av formidling av

forskningsbasert kunnskap, praktisk trening og veiledning om hvordan arbeidet i innsatsteamet best kan organiseres. Fagstoffet inneholder syv kjernekomponenter som fordeles over to samlinger à to dager. Det legges opp til at SIM skal arbeide aktivt med å omsette fagstoffet til god pedagogisk praksis mellom de to fagsamlingene.

Kjernekomponentene

Opplæringen av SIM består av syv kjernekomponenter:

1. Mobbing og mobbingens psykologi
2. 9 A i praksis
3. Rektors rolle
4. Skoleforskjeller: Type I og type II skoler
5. Komplekse mobbesaker
6. Snu-metoden
7. Relasjonell rehabilitering

De tre første kjernekomponentene gjennomgås på første samling.

Mellomarbeid er viktig for å få best mulig utbytte av denne opplæringen, og er en sentral del av implementeringsprosessen. Det er derfor avgjørende at medlemmene i SIM bruker tilstrekkelig med tid til å trene på å håndtere alle fasene i mobbesaker. Erfaringsdeling er en viktig del av andre samling. Dette har to funksjoner: 1) Deltakerne kan lære av andres erfaringer, få nye ideer og få bekreftelser på egne ideer og praksis. 2) Å dele egne erfaringer med andre kan bidra til å fremme eget arbeid.

1. Mobbing og mobbingens psykologi

Mobbing er gjentatte krenkende handlinger utført av enkeltpersoner eller grupper, rettet mot en som ikke kan forsvare seg (...).

Mobbing skyldes i liten grad en reaktiv prosess, som betyr at de som mobber er sinte på den som utsettes. I hovedsak er mobbing proaktive handlinger. Det betyr at den eller de som utsettes for handlingene ikke bærer ansvaret for at de skjer. Handlingene drives av utsikter til belønning som makt, tilhørighet til andre som mobber og kanskje av oppfattelsen av støtte fra tilskuere (de som er tilstede eller som vet om det som skjer).

Det faglige fundamentet for SIM bygger på en systemforståelse av mobbeatferd. Dette betyr at elevenes atferd påvirkes av konteksten, dvs. hvordan det er i klassen og på skolen. Det betyr også at mobbing handler om psykososiale mekanismer, om sosial posisjonering, om klassen som et system og om hvordan hver enkelt elev kan navigere i klassesystemet når det er av god og mindre god kvalitet.

Modulen om mobbing og mobbingens psykologi i SIM handler om å kjenne igjen ulike former for mobbing, drivkrefter og miljøfaktorer i skolen som påvirker mobbing.

2. Aktivitetsplikten

I Opplæringslovens kapittel 9 A finnes de juridiske rammene for hvordan skoler skal forebygge og håndtere skolemiljøsaker, som for eksempel mobbing. Lovverket beskriver både elevenes rettigheter og hvilke plikter skolen har for å sikre et trygt og godt skolemiljø for alle elever. Dersom det foreligger kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for mobbing, angir aktivitetsplikten i lovverket hvordan skolen skal arbeide for å håndtere saken.

En viktig kjernekomponent i SIM-opplæringen dreier seg om hvordan skolen kan omsette kravene i lovverket til god pedagogisk praksis. Kravene i aktivitetsplikten kobles sammen med forskningsbasert kunnskap om hvordan skoler kan avdekke og stoppe mobbing, samt kunnskap om Fylkesmannens rolle i kap. 9 A - saker. Vi går kort inn på «å følge med», «gripe inn» og «varsle». De to andre pliktene vil bli mer utfyllende belyst.

Å undersøke

Dersom skolen har mistanke eller kunnskap om at mobbing foregår, skal skolen undersøke saken før tiltak iverksettes. Deltakerne i SIM får opplæring og trening i hvordan de kan undersøke gjennom og analysere en sak gjennom «Spekter» i klassen, elevsamtaler og systematisk observasjon av samspill mellom elever i ulike sammenhenger. Undersøkelsene sikrer også at elevenes rett til å bli hørt blir ivaretatt.

Å sette inn tiltak

Når skolens grundige undersøkelser og analyser i en sak avdekker mobbing, må tiltak iverksettes for å stoppe dette. Deltakerne i SIM får opplæring og trening i å gjennomføre strukturerte og målrettede samtaler med elever som er involvert i mobbing. Elev(er) som blir utsatt for mobbing skal gjennom disse samtaler oppleve å bli lyttet til og bli godt ivaretatt gjennom omsorg og støtte, samt få informasjon om hva skolen vil gjøre for å stoppe mobbingen. Elev(er) som utfører mobbing skal gjennom samtaler oppleve at skolen stiller tydelige krav til at den negative adferden skal stoppe, samtidig som de skal oppleve å bli lyttet til og få støtte av de voksne til å endre adferd.

SIM - opplæring omfatter hvordan det vil være nødvendig og hensiktsmessig at skolen følger opp involverte elever og klasser. Tiltak mot mobbing innebærer et godt samarbeid med foresatte gjennom alle fasene i en mobbesak. Der dette samarbeidet ikke er godt nok, bør det settes inn tiltak for å etablere eller gjenopprette samarbeid mellom skole og foreldre.

3. Rektors rolle

Rektors rolle og ansvar er eksplisitt definert i Kap 9 A i Opplæringsloven. SIM ledes derfor av rektor. Når det gjelder betydning av rektors rolle i skolens konkrete arbeid mot mobbing, er denne godt dokumentert gjennom forskning. Rektors oppgave er å sette en tydelig standard, samt veilede og støtte skolens ansatte i arbeidet med å håndtere konkrete mobbesaker. Samtidig vil rektor ha behov for et støtteapparat rundt seg i dette arbeidet, SIM kan utgjøre en slik støtte.

Etablering av SIM er et innovasjonsarbeid. Det er viktig at rektor leder implementeringsprosessen og sørger for at SIM etter opplæringsfasen blir en del av skolens ordinære drift. I implementeringsfasen må rektor sørge for at det settes av tid til at SIM får arbeide praktisk på skolen med de ulike kjernekomponentene, sammen med øvrige ansatte. Rektor må legge til rette for at skolens ansatte opplever å få reell støtte fra SIM i arbeidet med mobbesaker. For å lykkes med dette bør rektor modellere ønsket praksis i etableringsfasen av SIM. Samtidig som SIM implementeres, må rektor sørge for å etablere system, planer og rutiner som sikrer at kompetansen med å håndtere og følge opp mobbesaker forblir i skolen som organisasjon. En del av dette arbeidet bør også omfatte planer for videre kompetanseheving for SIM, for eksempel ved å lese faglitteratur og etablere nettverk med andre SIM i kommunen eller regionen. For å sikre implementering og videre drift av SIM, bør rektor sørge for at dette er godt forankret hos de tillitsvalgte ved skolen.

4. Skoleforskjeller: Type I og type II skoler

Det finnes god kunnskap om hvordan mobbesaker kan løses med tilfredsstillende resultat. Samtidig finnes det mange eksempler på saker som ikke håndteres konstruktivt. Spørsmålet er om det er noe typisk ved de skolene som får til arbeidet med mobbesaker og de skoler som ikke får det til.

På bakgrunn av data fra Stigma-prosjektet er det utarbeidet en typologi som beskriver en skole som håndterer og løser mobbing konstruktivt (Type 2 skole) og en skole som ikke mestrer å løse en mobbesak (Type 1). Noen typiske trekk kjennetegner skolene i mobbesakens fire faser:

- 1) *Indikasjonsfasen*: De som varsler en mobbesak i type 1 skoler er fornærmede og skolens respons er unnvikende. I type 2 skoler varierer det hvem som varsler og skolens respons er omsorgsfull.
- 2) *Undersøkellesfasen*: I skoletype 1 er preget av ad-hoc arbeid og grunnlaget for intervensjon bygger på en forventning om tilståelse. I type 2 skoler er det systematisk arbeid som gir matrisedata som grunnlag for intervensjon.
- 3) *Tiltaksfasen*: I tiltaksfasen preges skoletype 1 av forhandling og megling med plagere, mens skoletype 2 stiller tydelige krav til disse. Når det gjelder den mobbeutsatte ser vi at forhandling og megling preger tiltaket også her, i motsetning til skoletype 2 som gir støtte. I forhold til foresatte finner en i skoletype 1 fremdeles tiltak som består av forhandling og megling. Skoletype 2 har et godt samarbeid med foresatte.
- 4) *Etter mobbing*: Etter mobbing preges type 1 skoler av stigmatisering og konflikter mens type 2 preges av samarbeid og rehabilitering.

Typebeskrivelsene gir nyttig informasjon som skolene kan bruke til å forstå sin egen virksomhet i arbeidet med mobbesaker og hvilke områder man skal endre, styrke eller bevare, for å være i stand til å håndtere mobbing på en god måte.

5. Komplekse mobbesaker

På samling to brukes mye av tiden til arbeid med komplekse mobbesaker. Alle mobbesaker representerer kompleksitet i og med at flere individer er involvert, relasjonene mellom de som utøver mobbingen, deres makt, status og tilhørighet er i spill. Disse faktorene inngår i en kontekst med relasjoner til andre elever, et klassemiljø, relasjoner til læreren etc. Mange saker er likevel atskillig mer komplekse og krever derfor mer gjennomgripende analyse og tiltak. Eksempler på forhold som kan gjøre saken kompleks og særlig krevende kan være knyttet til klassemiljø med generell liten verdsetting av prososiale strategier og status knyttet til antisosiale strategier. Andre ganger er kompleksitet relatert til at den som mobbes også deltar i mobbing. Det kan være konflikter mellom foresatte til hhv de som mobber og den som mobbes, eller det kan være konflikter mellom skole og hjem. Også habilitetsproblemer blant de som har klassen/SFO og som skal undersøke og håndtere saken, øker kompleksiteten. Det samme skjer dersom de voksne har mistet autoritet i klasser/SFO, og spesielt dersom de som mobber har erobret en uformell lederrolle der de har negativ innflytelse over de andre elevene i klassen.

Kompleksitet kan føre til at saken er vanskelig å løse og at den derfor varer og kanskje vokser over tid. Det at saker har pågått lenge er også i seg selv en form for kompleksitet. Basert på informasjon fra Spekter, elevsamtaler og observasjoner, har SIM et godt grunnlag for å bruke en analysemodell med mange aktører for å planlegge og gjennomføre komplekse tiltak. Prinsippene i tiltakene finnes i Snu-metoden.

6. Snu-metoden

Denne metoden er velegnet i komplekse saker, for eksempel der elever har overtatt mye av kontrollen i klassen på en negativ måte. I slike klasser er læringsmiljøet utrygt og ofte preget av et indirekte autoritetstap, fordi læreren ikke klarer å hindre negativ atferd elevene imellom. En mer krevende variant er direkte autoritetstap hvor noen, eller mange elever saboterer undervisningssituasjonen gjennom mye uro, bråk og provokasjoner mot den/de voksne. Det er nyttig for SIM å beherske Snu-metoden, slik at de kan bistå lærere i prosessen med å snu utfordrende klasser. Metoden egner seg også til å løse mobbesaker, som ofte kan være en del av problemet.

I snuoperasjonen er det nyttig å involvere PPT, som kan ha rollen som prosessleder for snuoperasjonen. Snu-metoden har fire faser:

- 1) *Avklaring*, der SIM og eventuelle eksterne ressurspersoner skaffer seg overblikk over situasjonen, og hvordan en skal organisere det videre arbeidet.
- 2) *Kartlegging, kompetansebygging og handlingsplan*. Kartlegging av læringsmiljøet i klassen må være grundig, gjennom samtaler med de ansatte om klassen, bruk av «Spekter» og observasjoner av klassen. Sammen med lærerne analyseres relasjoner og maktforhold blant elevene. På grunnlag av denne kartleggingen lages en handlingsplan, tilføres kompetanse og det bestemmes tiltak for å gjenopprette et godt klassemiljø.
- 3) *Gjennomføringsfase med snu-dag og foreldremøte for å bryte etablerte mønstre i klassen*.

- 4) *Evaluering og justering.* Dette er et kraftfullt tiltak som krever en grundig evaluering i etterkant for å skape læring. Samtidig er slike prosesser til dels uforutsigbare, slik at det kan være behov for visse justeringer av det videre arbeidet.

7. Rehabilitering og oppfølging

Mobbing påvirker barn og unges fysiske og psykiske helse og hvordan de fungerer sosialt og skolefaglig. Negative konsekvenser av mobbing omfatter både den/de som blir utsatt for det, den/de som mobber og de andre elevene i klassen. I SIM- opplæringen legges det vekt på at deltakerne skal får kunnskaper om og ferdigheter i å gjenopprette et godt klassemiljø hvor mobbing har foregått, hvordan skolen kan støtte enkeltelever som har vært særlig berørt av mobbingen, samt hvordan elevene i klassen kan trenes i sosial kompetanse. Allerede i sakens første fase, der forhold knyttet til mobbingen avdekkes, vil skolen få mye kunnskap om den relasjonelle status i klassen og hvilke tiltak som bør iverksettes når den akutte delen av problemet er løst.

Klassemiljøet: Når en mobbesak avsluttes, oppstår ofte et slags vakuum i klassen, der elevrollene ikke lenger har samme signatur. Det gir anledning til å restrukturere klassemiljøet for å fremme positivt samspill og redusere sjansen for at alvorlige situasjoner igjen oppstår. I et trygt klassemiljø kan alle elever, uavhengig av tidligere roller, utforske og utvikle prososiale ferdigheter og strategier.

Støtte: Den som er blitt mobbet trenger ofte individuell oppfølging, for eksempel samtaler med en trygg voksen på skolen. Også andre enkeltelever kan ha behov for slik oppfølging. Dette kan også gjelde de foresatte.

Sosial kompetanse: Det kan være nødvendig for hele klassen å trene på sosial kompetanse. Gjennom slik trening kan enkeltelever og klassen som helhet lære felles begreper, kunnskap og atferd som er funksjonelt for samspillet på skolen. Dette styrker også lærerens anledning til å forsterke positiv atferd. På denne måten kan antisosiale strategier fratras kraft på bekostning av mer prososial og støttende atferd. Dette forutsetter imidlertid at læreren er i besittelse av en autoritet til å ta lederskap i denne prosessen.

Videreføring av SIM

Når SIM er etablert og opplæringen er gjennomført, er det vesentlig å ivareta og videreføre de systemer og rutiner som ble utarbeidet ved oppstart, og underveis. Samtidig skal SIM videreutvikles og tilpasses lokale forhold uten at det går på bekostning av intensjonen og det faglige grunnlaget. Vi foreslår følgende fokus i prosessen med videreføring:

- Ekstern oppfølging og veiledning (PPT, lokale ressursteam, skoleeier, Læringsmiljøsenderet)
- Jevnlig trening
- Evaluering av egen praksis, både intern og ekstern
- Deltakelse i nettverk med andre SIM, og kontakt med relevante fagmiljø
- Sikre at nyansatte får tilstrekkelig med kunnskap om SIM
- Sikre tilgang til oppdatert faglitteratur

Læringsmiljøsentret kan være en ressurs for SIM i videreføringen. Langsiktige og forpliktende avtaler om oppfølging vil kunne sikre videre kvalitet i SIM. Sammen med den enkelte kommune/region kan vi finne fram til en modell for videre kompetanseutvikling, som passer best til lokale forutsetninger og behov. Under følger en oversikt over noe av det Læringsmiljøsentret kan tilby tilrettelegging og oppfølging utover den grunnleggende opplæringen i SIM. Gjennom dialog kan vi komme til enighet om hva som er mulig å få til ut fra kapasiteten på Læringsmiljøsentret. Listen er ikke uttømmende.

Inngår	Grunnpakke	Tillegg
FORBEREDELSE		
Forberedende møte med prosjektledelse el.l.	X	
Tilsendt litteraturpakke		X
Presentasjon av SIM for rektorer / ledelse		X
Tilgang til digital Spekter		X
FAGDAGER		
2+2 dager seminar for SIM	X	
Implementeringsarbeid	X	
Hva er mobbing	X	
Mobbingens psykologi	X	
KAP 9 A	X	
Komplekse saker	X	
Rektors rolle	X	
Voksne som krenker	X	
Snu-metoden	X	
Oppfølging og rehabilitering	X	
Veiledning til Spekteranalyse mellom samlingene, skype, mail eller telefon	X	
Fagdager for hele personalgruppa		X
Samling for rektorer og ledere		X
KOMPETANSEUTVIKLING		
Kompetansemoduler fra læringsmiljøsentret		X
Voksne som krenker		X
Foreldresamarbeid		X
Fylkesmannens rolle i 9A-saker		X
9 A-saker som ikke er mobbing		X
Utvikling av et godt læringsmiljø		X
VIDEREFØRING		
Oppfølging av SIM-teamene		X
Mail, skype, telefon veiledning		X
Nettverkskonferanse – 1 dag		X
Oppdatering om relevant faglitteratur		X
Opplæring av Kommunalt Innsatsteam (KIM)		X
FORSKNING OG RAPPORTERING		
		X

Kommunale - regionale team (KIM)

Hvorfor trenger vi KIM?

Behovet for innsatsteam organisert på kommunalt eller regionalt nivå, baserer seg på en erkjennelse av at mobbing kan være krevende for skolen å håndtere, og at de voksne ikke alltid griper inn eller iverksetter effektive tiltak når mobbing foregår. Dersom saker blir langvarige eller særlig komplekse bør skolen få bistand utenfra. Det kan være behov for spesielt kraftige og virkningsfulle tiltak. Eksterne innsatsteam (kommunalt eller regionalt, her benevnt som KIM) er ment å være et beredskapsteam som har legitimitet, ryggdekning og handlingsrom til å sette en stopper for alvorlige og kompliserte mobbesaker som skolen ikke klarer å løse alene. Beredskapsaspekt er sentralt, idet saker vil meldes inn når det allerede har blitt særlig komplisert eller fastlåst. Derfor er det behov for svært kort responstid.

Oppgavebeskrivelse

KIM har to oppgaveområder:

1. Beredskap til å bistå når skoler melder inn behov. Skolen eier saken og KIM skal derfor ikke ta ansvaret for mobbesaken. Teamet har ansvar for å bistå skolen i å løse saken. Dette arbeidet med avdekking og problemløsning gjennomføres slik at det bidrar til kompetansebygging på skolen.
2. Koordinere SIM-nettverket
 - a. Arrangere nettverkssamlinger for å dele erfaringer
 - b. Holde seg faglig oppdatert og bidra til kunnskapsutvikling i SIM
 - c. Gjøre seg synlig og tilgjengelig for SIM slik at terskel for kontakt er lav

KIM er en beredskap som kan aktiveres når skolen selv har behov for bistand. Det er rektor, skoleeier eller fylkesmannen som ber om innsats fra KIM. Derfor er heller ikke KIM en erstatning for SIM, men et supplement.

Opplæringen av KIM er felles med SIM. I tillegg gis KIM-teamet opplæring i utforming av rolle, hvordan man som team kan bistå skoler med en felles forståelse og god kunnskap om hvordan man håndterer vanskelige mobbesaker. Læringsmiljøsenderet kan lage et tilpasset opplegg for et kommunalt eller regionalt innsatsteam. Ettersom et slikt team skal forbeholdes de særlig vanskelige sakene som ikke lar seg løse lokalt, er det behov for målrettet opplæring, hensiktsmessig organisering og jevnlig oppfølging.

Hvem skal være del av KIM?

Vi foreslår at PPT er sentral aktør i KIM. I tillegg kan eller bør representant(er) fra SIM, kommunalt eller lokalt kompetansesenter/ressursenter, og andre som innehar rolle eller kompetanse som er egnet være en del av denne beredskapen.

Det er viktig at KIM sammensettes på en måte som gjør at de er en reell beredskap som kan aktiveres når det er behov.